

Anotace rozsudku ze dne 2. října 2011 ve věci č. 10048/10 – *Knecht proti Rumunsku*

Senát třetí sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že nebylo porušeno právo stěžovatelky na respekt k rodinnému a soukromému životu podle článku 8 Úmluvy. Současně rozhodl o zrušení předběžného opatření, které uložil vládě podle článku 39 jednacího řádu Soudu.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatelka Daniela Knecht je německá a americká státní příslušnice, která se narodila v roce 1967. Tvrdí, že jí bylo zabráněno v tom, aby se stala matkou za pomoci oplodnění *in vitro* (IVF), jelikož jí státní orgány odmítly poskytnout embrya, která uložila na soukromou kliniku fungující jako genetická banka. Embrya byla v souvislosti s vyšetřováním teroristické trestné činnosti na dané klinice zabavena v červenci 2009 státním zastupitelstvím a uložena v Institutu soudního lékařství, který nebyl oprávněn fungovat jako genetická banka. Stěžovatelka se vydání embryí domáhala u státního zastupitelství a u národního transplantčního úřadu, které její žádosti nevyhověly. Trestní soudy a správní soudy její žalobu zamítly. Stěžovatelka následně poukazovala na to, že prožila značné obavy při transferu embryí, a namítala, že došlo k porušení jejího práva na soukromý a rodinný život podle článku 8 Úmluvy.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K tvrzenému porušení čl. 8 Úmluvy

Soud uvedl, že mezi účastníky nebylo sporu o použitelnosti článku 8 Úmluvy a o tom, že se věc týkala stěžovatelčina práva na respektování soukromého života. Připomněl, že „soukromý život je široký pojem zahrnující mj. takové prvky, jako je právo na respektování rozhodnutí mít nebo nemít dítě nebo právo počít dítě a využít za tímto účelem metody asistované reprodukce, neboť takový výběr je jednoznačně vyjádřením soukromého a rodinného života“ (*S. H. a ostatní proti Rakousku*, č. 57813/00, rozsudek ze dne 3. listopadu 2011, § 82). V projednávaném případě došlo k zásahu do stěžovatelčina práva na soukromý život, neboť jí státní orgány zabránily použít embrya. Takový zásah je porušením článku 8 Úmluvy, pokud není „v souladu se zákonem, nezajišťuje jeden nebo více legitimních cílů a není nezbytný v demokratické společnosti“.

Soud uvedl, že sporná opatření, konkrétně rozhodnutí státního zástupce učiněná v souvislosti s trestním řízením, byla stanovena zákonem a sledovala legitimní cíl, totiž prevenci trestné činnosti, ochranu zdraví, morálky a ochranu práv a svobod jiných.

Při zvažování, zda podniknutá opatření byla nezbytná v demokratické společnosti, Soud poznamenal, že jeho úkolem není nahrazovat příslušné vnitrostátní orgány při stanovení nejvhodnější politiky při úpravě záležitostí spojených s umělým oplodněním, zvláště pokud použití léčby IVF vyvolává citlivé morální a etické otázky v souvislosti s rychlým lékařským a vědeckým pokrokem. V této oblasti smluvní státy požívají širokého prostoru pro uvážení při rozhodování o tom, jak zasáhnout nebo jak nastavit právní regulaci.

Na základě výše uvedených skutečností nebylo prokázáno, že rozhodnutí zabavit embrya v souvislosti s trestním šetřením kliniky bylo svévolné nebo nepřiměřené. Účinek tohoto aktu na soukromý život stěžovatelky byl zhoršen následným obstrukčním postojem příslušného orgánu, který stěžovatelce bránil převést embrya na specializovanou kliniku navzdory jejímu úsilí. Vnitrostátní soudy však výslovně uznaly, že práva stěžovatelky chráněná článkem 8 Úmluvy byla porušena z toho důvodu, že orgány odmítly transfer embryí, a přiznaly jí v poměrně krátké době požadovanou náhradu za porušení jejích práv podle článku 8 Úmluvy,

konkrétně převoz embryí do specializovaného autorizovaného zařízení. Byly tedy podniknuty nezbytné kroky k zajištění práva stěžovatelky na respektování rodinného života, byť s určitými průtahy. V konečném důsledku tedy byla nastolena spravedlivá rovnováha mezi jednotlivými vzájemně si konkurujícími zájmy a nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy.